

Vlaams
Parlement

ingediend op **902** (2016-2017) – Nr. 2
25 mei 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Lode Ceysens

over het voorstel van resolutie

van Bart Caron, Hermes Sanctorum-Vandevoorde en Elisabeth Meuleman

betreffende een moratorium op de vossenjacht

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

902 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door de indieners	4
2. Bespreking	5
Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 25 oktober 2016 het voorstel van resolutie betreffende een moratorium op de vossenjacht (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 902/1).

In aansluiting op deze bespreking werd het advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) ingewonnen met drie vragen:

- Wat is het effect van de vossenpopulatie enerzijds en van predatorcontrole van de vos anderzijds op grondbroeders?
- Is het instellen van een moratorium op de vossenjacht, zoals beoogd door het voorstel van resolutie, vanuit wetenschappelijk oogpunt zinvol om het nut van de jacht op de vos te beoordelen of zijn andere methoden bruikbaar om de impact van vossenjacht in Vlaanderen te onderzoeken en wetenschappelijk te onderbouwen?
- Op welke wijze kan predatorcontrole door regelgeving/jacht efficiënter gemaakt worden met het oog op zowel grondbroeders als de vossenpopulatie?

Het advies van het INBO en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) werd aan de leden bezorgd op 2 juni 2017. Nadien kende het voorstel geen verdere behandeling.

Het advies van het INBO en het ANB is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door de indieners

Bart Caron weet dat er in Vlaanderen elk jaar elf- tot twaalfduizend vossen worden geschoten. Dat is de kleine helft van het vossenbestand. In 2014 werden er bijvoorbeeld 11.870 vossen geschoten, op een geraamde populatie van 27.000. Dat cijfer varieert met minder dan 500 per jaar sinds 2009.

Volgens wetenschappelijk onderzoek richten de vossen daardoor meer schade aan dan ooit aan het kleinvee. Ook in dit geval geeft snoei namelijk bloei.

Het begin van de Vlaamse literatuur is te danken aan de vos. De vos is geliefd en gehaat tegelijkertijd. Hij is zeker. Hij lijkt dus in alle opzichten op de mens. Bijna een eeuw geleden is de vos uitgestorven in onze streken, door bejaging, maar ook door hondsdolheid en door ingrepen in het landschap. De laatste decennia is hij echter teruggekeerd.

De vos is een territoriaal roofdier. Vossenkoppels leven in territoria, en als die territoria eenmaal bezet zijn, wordt de voortplanting op verschillende manieren onder controle gehouden. Er worden geen concurrenten geduld binnen dat territorium. Vandaag beslaan die vossenterritoria het grootste deel van Vlaanderen. Als men elk jaar de helft van de vossen doodt, komen er veel territoria opnieuw vrij. Daardoor krijgen de vossen veel jongen, en overleven er meer jongen dan ooit tevoren. Dat proces herhaalt zich elk jaar opnieuw. Wetenschappers zeggen dat er een veel lager geboortecijfer zou zijn bij de vossen als alle territoria bewoond zijn. Dan zou er in het voorjaar en in de zomer ook veel minder schade zijn aan het kleinvee. In die seizoenen leidt het grote aantal jongen namelijk tot een groter vossenbestand dan logisch is op basis van de territoria.

Bij vossen evolueert het bestand op een heel andere manier dan bij everzwijnen of konijnen. Everzwijnen en konijnen planten zich voort zolang ze voedsel vinden. Bij vossen hangt dat samen met de territoria en niet met de beschikbaarheid van voedsel. Dat kan men zien in de verwoeste kippenrennen waar veel voedsel achterblijft. Een klein aantal vossen tolereren gaat dus niet. Ofwel zijn er geen

vossen, ofwel zijn alle territoria bezet over het hele gewest. De jacht zorgt voor een instabiele populatie, waardoor er meer en vaak grotere nesten zijn, wat resulteert in een groter aantal jonge dieren en zwervende vossen. De vos lijkt daarin op de steenmarter, maar hij kan op minder genade rekenen. De jacht loopt van 15 oktober tot eind februari. Burchtjacht is verboden. Bij bijzondere omstandigheden kan er ook buiten het seizoen gejaagd worden.

De occasionele schade aan pluimvee is zeker reëel, maar de oplossing is een betere afscherming van de kippenrennen en niet het doden van de vossen. Als er vossen zijn, moet men met dat risico omgaan. De Vlaamse overheid heeft de voorbije tien jaar geregeld sensibiliseringscampagnes gevoerd over de bescherming van het kleinvee.

De verspreiding van ziektes via de vossen is heel beperkt. De hondsdoelheid is bestreden via orale behandeling. In Wallonië is er soms nog wel eens een probleem met de vossenlintworm. In Vlaanderen komt de vossenlintworm echter nog amper voor.

De jagers zeggen dat ze de vossenpopulaties stabiliseren. Dat klopt echter niet. Ze zijn niet de beheerders van de vossenpopulatie, maar van de andere te bejagen soorten zoals fazanten, patrijzen en konijnen. De vos is een rechtstreekse concurrent van de Vlaamse jagers.

De indieners van dit voorstel van resolutie zijn ervan overtuigd dat deze theorie klopt. Ze stellen echter niet voor om de vossenjacht ten eeuwigden dage te verbieden, maar wel om de theorie te toetsen aan de praktijk. Daarom pleiten ze voor de invoering van een driejarig moratorium en voor een monitoring van het vossenbestand gedurende die periode door het INBO.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde is een tegenstander van elke vossenjacht. Het faunabeheer en de bescherming van de biodiversiteit worden vaak als een excuus gebruikt voor het afschieten van dieren. Voor dieren als everzwijnen en konijnen zijn er wetenschappelijk gefundeerde argumenten voor een populatiecontrole. Voor de vossen, die territoriale roofdieren zijn, is dat echter geen argument. Het belang van de populatiecontrole wordt niet wetenschappelijk ondersteund en wordt soms zelfs tegengesproken. Hij vindt de vossenjacht onverdedigbaar als ze geen enkele functie heeft in het kader van faunabeheer en biodiversiteit.

Hij vindt dit een heel gematigd voorstel van resolutie. Het heeft namelijk een open einde. Het stelt voor om gedurende drie jaar een moratorium op de vossenjacht in te voeren. Gedurende die tijd kan het INBO het vossenbestand opvolgen. Vervolgens kan het parlement op wetenschappelijk verantwoorde basis een politieke beslissing nemen. Hij hoopt dat men dan kan beslissen tot een afschaffing van de vossenjacht.

2. Bespreking

Lode Ceyssens erkent dat de schade die door de vos wordt aangericht gerelativeerd mag worden. Het gaat om occasionele schade aan pluimvee en om een beperkt probleem van hondsdoelheid en vossenlintworm. Het gaat echter niet om een zwart-witverhaal, om een keuze tussen gedogen en volledig uitroeien. Er is ook nog de predatorcontrole. De parlementsleden kunnen elkaar met wetenschappelijke studies om de oren slaan. Hijzelf beschikt over een vijftiental studies die aantonen dat predatoren wel degelijk een rol kunnen spelen bij de achteruitgang van weidevogels en dat predatorcontrole een positieve invloed heeft op de voortplantingsresultaten van weidevogels.

De indieners proberen om in Vlaanderen een grote proeftuin af te bakenen, maar er is al eens een proeftuin afgebakend geweest op het Sterneneiland. Dat heeft geleid tot een duidelijke achteruitgang van een aantal broedvogels zoals de dwergstern, de visdief, de kokmeeuw, de zilvermeeuw, de kleine mantelmeeuw, de zwartkopmeeuw en de strandplevier. Sinds de intrede van de vos in dat gebied in 2008 zijn die soorten dermate achteruitgegaan dat het ANB zijn toevlucht heeft moeten nemen tot predatorcontrole. In die zin vindt hij het voorstel van resolutie zonder voorwerp. Men kan het niet maken om in Vlaanderen investeringen te doen om het bestand van bepaalde diersoorten te ondersteunen en ondertussen een proef te doen die tot een achteruitgang op dat vlak dreigt te leiden. Zijn fractie zal dit voorstel van resolutie dus niet goedkeuren.

Piet De Bruyn kan akkoord gaan met de opmerking dat het tijd is om het zwart-witdenken over de vos te doorbreken. Zijn fractie heeft de minister geregeld bevraagd over de evolutie van de vossenpopulatie. Er is dus over de partijgrenzen heen belangstelling voor deze bijzonder schrandere jager.

Jaarlijks zouden er ongeveer 12.000 vossen worden afgeschoten. Dat is heel veel. De aandacht voor de dynamiek van de vossenpopulatie is dus terecht. Men dient zich af te vragen of de huidige manier van optreden de juiste is. Het uitgangspunt van de jacht in Vlaanderen is dat men duurzaam gebruik wil maken van wild en dat men schade wil voorkomen. Vlaanderen heeft dus al een hele tijd afstand genomen van de zogenaamde plezierjacht.

Hij betwijfelt wel of een moratorium van drie jaar wetenschappelijk relevante informatie zal opleveren. De dynamiek van de vossenpopulatie is volgens hem te complex om eenduidige conclusies te kunnen trekken. Dat heeft te maken met de sterke verstedelijkingsgraad, en daarmee samenhangend, een overaanbod aan voeding. Men kan niet kiezen voor een van beide uitersten. Hij pleit er wel voor om het ernstige wetenschappelijke vossenonderzoek, dat de voorbije jaren is stopgezet, opnieuw op te starten. Het INBO kan daarin een belangrijke rol spelen, naast andere actoren. Op basis van de nieuwe wetenschappelijke inzichten die daaruit groeien, kan men de minister opnieuw bevragen. Dit voorstel is onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd om er ernstige beleidsconclusies uit te kunnen trekken. Ook N-VA zal dit voorstel van resolutie dus niet goedkeuren.

Bruno Tobback meent dat sommige sprekers argumenteren dat er onvoldoende wetenschappelijk onderzoek is dat aantoonde dat wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk is. Een moratorium moet echter net de mogelijkheid bieden om deze stelling wetenschappelijk te evalueren. Daarna kan iedereen zijn conclusies trekken. Hij stelt namelijk vast dat de jacht niet de vooropgestelde doelstellingen realiseert. Nu Hermes Sanctorum-Vandevoorde een gematigd standpunt inneemt, is zijn fractie graag bereid om dit te steunen. Hij waardeert de oprechte bezorgdheid van collega Ceyssens voor de weidevogels. Daarom stelt hij voor dat meerderheid en oppositie samen een voorstel van resolutie zouden uitwerken rond de noodzakelijke beschermingsmaatregelen voor weidevogels. Hij denkt dat de druk van de vos op dit ogenblik niet het grootste probleem is voor de bedreigde weidevogels.

Bart Caron merkt op dat grondbroeders bedreigd zijn omdat ze bedreigd worden door machines. De zeevogels hebben dan weer heel weinig territorium waar ze kunnen broeden. De indieners stellen voor om aan het INBO een advies te vragen over de tekst van dit voorstel van resolutie en om op basis van dat advies de commissiebespreking verder te zetten.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde weet dat de vos tijdens het broedseizoen niet bejaagbaar is via de gewone jacht. Hij veronderstelt dat in het door Lode Ceyssens aangehaalde voorbeeld sprake is van bestrijding, terwijl het hier in de eerste plaats gaat over de gewone jacht. Piet De Bruyn heeft twijfels bij de wetenschappelijke onderbouwing van dit voorstel van resolutie. Dat is de reden waarom Hermes Sanctorum Vandevoorde voorstelt om aan het INBO te vragen of een dergelijk onderzoek nuttig is. Men kan het INBO meteen ook vragen naar bijkomende suggesties.

Lydia Peeters benadrukt dat de jacht voor haar fractie nog altijd een instrument is van natuurbeheer. Een moratorium op de vossenjacht is volgens haar geen goed idee. In de buurlanden wordt er nog altijd op vossen gejaagd. Ze maakt daaruit op dat dit nog altijd nodig is. Ze beaamt dat er nood is aan grondig wetenschappelijk onderzoek, zij het zonder voorafgaand moratorium. Ze vindt het echter geen goed idee om het INBO om advies te vragen over dit voorstel van resolutie.

Ludo Van Campenhout kan niet akkoord gaan met het argument dat er in Vlaanderen geen plaats is voor grondbroeders. In de polders ten noorden van Antwerpen zijn er heel veel grondbroeders. Op Linkeroever, in het Rot, Blokkersdijk en het Verdrongen Land van Saeftinghe is dat eveneens het geval.

Lode Ceyssens merkt op dat de landbouwsector twintig jaar geleden al initiatieven opgestart heeft om grondbroeders meer kansen te geven, bijvoorbeeld door broedplaatsen te markeren en door het maaien uit te stellen. Het heeft echter geen zin om geld te investeren in bijkomende maatregelen als men daarnaast de ogen sluit voor een predator. Hij heeft geen bezwaar tegen bijkomend wetenschappelijk onderzoek. Hij beschikt echter over vijftien studies die duidelijk zeggen dat predatorcontrole een positief effect kan hebben op de ontwikkeling van de grondbroeders en de daaraan gekoppelde Natura 2000-doelstellingen.

Tinne Rombouts, voorzitter, begrijpt dat de indieners gevraagd hebben om het voorstel van resolutie niet ter stemming voor te leggen. De sprekers van de meerderheid hebben gezegd dat ze geen probleem hebben met bijkomend onderzoek. De vraag is dus op welke manier de behandeling van dit voorstel van resolutie wordt voortgezet.

Lode Ceyssens vindt dat er een consensus moet zijn over de vragen waarop het bijkomende onderzoek een antwoord dient te vinden. *Bart Caron* zegt dat het gaat over de factoren die de vossenbestand beïnvloeden en om de impact van deze populatie op de biodiversiteit in deze gebieden. Op korte termijn hoeft er geen nieuw onderzoek te gebeuren. Het advies kan gebaseerd zijn op desk research van het bestaande wetenschappelijk onderzoek.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde gaat ervan uit dat het INBO om advies gevraagd wordt over dit voorstel van resolutie. Het INBO kan een wetenschappelijk antwoord geven op de vraag of een dergelijk moratorium nuttig kan zijn voor Vlaanderen. De indieners zullen met open vizier kennisnemen van dat antwoord. Hij vraagt zich af of er daar bovenop nog andere vormen van studie nodig zijn. Welke informatie ontbreekt er in Vlaanderen over de vos? Het gaat vooral om de vraag of de vossenbestrijding in Vlaanderen nuttig is of niet. Het INBO kan autonoom suggesties doorgeven aan deze commissie.

Lode Ceyssens zou daar graag de vraag aan koppelen over het effect van de vos op de populatie van grondbroeders en weidevogels.

Piet De Bruyn denkt dat er al een aantal elementen zijn aangereikt voor de precieze formulering van de vraag aan het INBO. Is de keuze voor een moratorium van drie jaar wetenschappelijk onderbouwd? Welke gevolgen heeft een predatorcontrole op de biodiversiteit? N-VA kan akkoord gaan met deze vragen. Misschien kan de commissie hierop terugkomen bij een volgende regeling van de werkzaamheden.

Tinne Rombouts denkt dat de opdracht goed afgebakend dient te zijn. Ze denkt dat de vraag dient te zijn of het voorstel van resolutie de juiste methodiek aanreikt voor het noodzakelijke bijkomende onderzoek.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde suggereert dat het INBO andere mogelijke onderzoeksmethodes zou aanreiken als het moratorium geen goede oplossing is.

Lode Ceyssens stelt dat indien er geen duidelijkheid is omtrent de zin van een moratorium en men ook geen relatie wil zien tussen de predatorcontrole en weidevogels, hij wel een bezwaar heeft.

Tinne Rombouts vindt dat er zeker aandacht moet zijn voor de gevolgen van dit voorstel voor de weidevogels en andere beschermde diersoorten. De discussie mag echter niet te breed worden.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde kan akkoord gaan met een goede afbakening van de vraag. Vaak gaat het om een welles-nietesspelletje tussen natuurverenigingen en jagers. Het INBO kan verduidelijken of men best werkt via een moratorium. Misschien is er een andere methode mogelijk.

Tinne Rombouts vraagt zich eigenlijk af of het INBO de enige en de beste instantie is om zich daarover uit te spreken. Ze zal aan de minister vragen of het INBO daarover een uitspraak kan doen. De vraag is of men zich tevreden stelt met het antwoord van het INBO in deze. Het INBO zal niet vooraf kunnen weten wat het effect van een dergelijk moratorium zal zijn.

Ludo Van Campenhout merkt op dat het niet gaat over de termijn van drie jaar, wel over het generieke effect van predatoren op weidevogels.

Tinne Rombouts vindt dat een duidelijke vraag maar de vraag of drie jaar moratorium een goed idee is, daar zal men de pro's en de contra's van krijgen, dat weet iedereen.

Bart Caron denkt dat je de impact niet mag beperken tot de vogels, de weidevogels in deze, maar dat je eigenlijk ook andere kleine zoogdieren en zo mee in het verhaal moet nemen, de effecten bijvoorbeeld op de bestanden van patrijs, fazant, konijn en haas. De problematiek van concurrentie onder dieren is ook een factor die speelt.

Lode Ceyssens stelt voor dat er op basis van het verslag een vraagstelling zou worden geformuleerd. Dat kan nog even ter sprake komen bij de regeling van de werkzaamheden in een volgende commissievergadering.

Wilfried Vandaele heeft de indruk dat de voorzitter twijfelt aan de competentie van het INBO. Deze Vlaamse overheidsinstantie is nochtans heel deskundig. Dat is ook gebleken tijdens de hoorzittingen.

Tinne Rombouts ontkent dat ze een twijfel heeft uitgesproken. Ze heeft alleen gevraagd of de commissieleden akkoord gaan met het voorleggen van de vragen aan het INBO.

Wilfried Vandaele veronderstelt dat het INBO heel wat werk zal hebben als het onderzoek alle dieren betreft die door Bart Caron werden aangehaald.

Tinne Rombouts, voorzitter, concludeert dat er vandaag geen stemming is.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Lode CEYSSSENS,
verslaggever